

věřitele (žalovaného) na dodání dvou dvojbagonů stavebního dříví dle §u 35 ex. ř. pominul skutečnostmi nastalými po vzniku exekučního titulu, a že exekuce z tohoto titulu jest nepřipustnou — zamítl, maje za to, že vzhledem k usnesení rekursního soudu stala se žaloba bezpředmětnou. O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d uznal dle žaloby a uvedl v otázce, o niž tu jde

v d ů v o d e c h:

Sluší přisvědčiti dovolání žalobcovu v tom, že věc nebyla nižšími stolicemi po právní stránce správně posouzena, když byla žaloba i s celou změněnou žalobní žádostí zamítnuta jako bezpředmětná z důvodu, že byl exekuční návrh žalovaného na základě rekursu žalobcova právoplatně zamítnut. § 35 ex. ř. mluví v odstavci prvním o námitkách proti nároku, zakládajících na skutečnostech, které nastaly po vzniku exekučního titulu a které nárok ruší. Tyto námitky nutno vznést žalobou za řízení exekučního, t. j. po povolení exekuce. Vedle této žaloby připouští též § v druhém odstavci rekurs proti povolení exekuce, který se však může opírat jen o okolnosti ze spisů patrné, nikoliv o okolnosti nové. Z toho je zřejmo, že oba tyto právní prostředky jsou na sobě nezávislé, neboť rekurs směřuje jen k odstranění povolené exekuce, žaloba naproti tomu k odstranění rozhodnutí o nároku samém. V tomto případě byl návrh žalovaného na povolení exekuce zamítnut z důvodu, že neodpovídal předpisům exekučního řádu o způsobu vedení exekuce na vydání věcí movitých. Toto rozhodnutí netýkalo se nijak základu exekuce, t. j. nároku a exekučního titulu; žaloba, která podle svého obsahu směřovala na uznání zániku exekučního titulu, nebyla jím vyřízena a nestala se bezpředmětnou. Bepředmětným se stala jen původní žalobní žádost, znějící jen na zrušení exekuce, která byla však za souhlasu žalovaného v podstatě změněna ve smyslu, odpovídajícím změněné situaci a bylo proto o ní rozhodnuto. § 35 ex. ř. žádá, by byly námitky proti exekučnímu titulu vzneseny za řízení exekučního. Tomuto požadavku bylo vyhověno tím, že byla žaloba podána po povolení exekuce. Na dalším vývoji exekučního řízení nezáleží, když nevedlo ke konci, jehož se žalobce svou žalobou domáhá, a když bylo zrušeno jen z důvodů formálních, které podání nové exekuční žádosti nepřekážejí. Dovolací soud má tudíž za to, že se změněná a doplněná žaloba nestala bezpředmětnou a že sluší o ní rozhodnouti.

### Čís. 2719.

**Žaloba o určení, že zatížení žalobce v obchodních knihách žalovaného stalo se neprávem, jest žalobou o určení právního poměru (§ 228 c. ř. s.), a nikoli žalobou o určení pouhé skutečnosti a jest při žalobě opodstatněn i právní zájem na brzkém určení. Současná další žalobní žádost, by žalovaný provedl ve svých obchodních knihách odtížení žalobce, jest žádostí o plnění, již nelze vytýkati nepřesnost a neurčitost.**

(Rozh. ze dne 13. června 1923, Rv I 133/23.)

Žalobu firmy A. na filiálku banky W.: »že obtížení žalobkyně na kontu žalované není po právu, že žalovaná jest povinna to uznati a provéstí odtížení«, o b a n i ž š í s o u d y zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Pokud se týče právní povahy žaloby, zdá se, že si ani sám odvolatel není dobře toho vědom, o jakou žalobu jde, neboť by jinak nemohl v odvolání tvrditi jednou, že jde o zápornou žalobu určovací, spojenou se žalobou o plnění, a po druhé zase, že mu za daných poměrů není možno, podati čistou žalobu o plnění. Obě žaloby se navzájem vylučují, neboť, mohlo-li býti žalováno hned o plnění, jest určovací žaloba pro nedostatek právního zájmu, který je podmínkou žaloby určovací, nepřípustna. Dle pravdy je žaloba tato tak, jak zní, jak žalobou určovací, tak žalobou o plnění, obě tyto žaloby však, jak právě naznačeno, nemohou dobře vedle sebe obstáti. Ve směru prvním má odvolací soud na rozdíl od soudu své stolice za to, že odvolateli právní zájem na určení právního poměru mezi ním a odpůrcem upřítí nelze, poněvadž dle celého stavu věci, pokud je nesporným, je mezi knihováním obou stran nesouhlas potud, že každá z nich vede pohledávku, kterou odvolatel odpůrci dluhuje, v jiné měně a takovýto nesouhlas opravňuje zapřít odvolatele, jenž jako dlužník odpůrce o plnění žalovati nemůže, by vystoupil žalobou určovací, nikoli ovšem z důvodu, v odvolání uvedeného, že nemůže sestaviti řádně rozvahu, ovšem ale proto, že má samozřejmě zájem na tom, aby měl jistotu, co vlastně dluhuje. V tom sluší tedy dáti odvolateli za pravdu. Přes to však nelze říci, že by rozhodnutí, jež soud své stolice o žalobě určovací učinil, bylo s hlediska práva nesprávné. Předmětem určovací žaloby může býti pouze zjištění, zda trvá nebo zanikl jistý právní poměr nebo právo, kdežto zjišťování skutečností předmět žaloby určovací z pravidla tvořiti nemůže; výjimku z toho připouští zákon v případě, že jde o určení, zda listina nějaká je pravou či nepravou (§ 228 c. ř. s.). Z toho plyne, že ani soudním výrokem nemohou býti zjišťovány skutečnosti, nýbrž jen právní vztahy, které těmito skutečnostmi byly mezi stranami utvořeny, a nároky z toho vcházející. V případě tomto domáhá se odvolatel v své řadě zjištění, že zatížení jeho účtu odpůrcem za směnku, znějící na 5892.65 Frcs. a za úroky ve výši 2655.12 Frcs se stalo neprávem, a jde mu tedy v podstatě, jak to ostatně i sám v žalobě výslovně uvádí, o zjištění skutečnosti a nikoli o zjištění právního poměru nebo práva. Na věci nemění ničeho ani okolnost, že žádání žalobní obsahuje dodatek, že zatížení odvolatele ve francích se stalo neprávem, ani to, že ze skutkových okolností, za jichž zjištění se žádá, ve spojení s dějem, jak jej vylicuje odvolatel, může býti odvozováno právo nebo právní poměr, neboť právní poměr nebo právo, jež určeny býti mají, musí býti v žalobním žádání přesně a jasně vymezeny (§ 226 c. ř. s.) a uvedený dodatek není proto způsobilý, by z této žaloby učinil žalobu určovací ve smyslu ustanovení §u 228 c. ř. s. Žádání takové by musilo míti jiné znění, než jaké ve skutečnosti má, a je proto žaloba po této stránce pochybena. Proto i když nelze souhlasiti s důvody, které soud své stolice pro zamítnutí žaloby určovací uvádí, možno přece se zamítnutím tím s hlediska právního jen souhlasiti. Napadený rozsudek může však před zákonem zcela dobře obstáti, i pokud jde o zamítnutí druhé části žádosti žalobní, kterou se odvolatel

domáhá toho, že je odpůrce povinen, uznati, že zatížení jeho účtu se stalo neprávem, a provéstí odepsání účtu, neboť nesmí se přehlédnouti, že žalobní žádání, neuvádějíc blíže, jakým způsobem odepsání to provedeno býti má, je po této stránce v rozporu s předpisem Šu 226 c. ř. s. příliš neurčité, by mohlo tvořiti základ pro povolení exekuce, a nelze mu proto pro jeho neurčitost vyhověti. Tato neurčitost žalobního žádání vysvítá nejlépe i z obsahu samého odvolání, kde odvolatel poukazuje k tomu, že odpůrci nikterak nepředpisuje, jak má odepsání účtu provéstí, nýbrž, že mu provedení to přenechává, neboť žalobce, jenž se domáhá splnění svého nároku, musí také přesně a určitě udati, jak si plnění to představuje a jak je žalovaný provéstí má.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

### D ů v o d y:

Opodstatněn jest dovolací důvod Šu 503 čís. 4 c. ř. s. Z předložené korespondence jde nade vší pochybu na jevo, že je mezi stranami sporno, zda žalované přísluší proti žalobci pohledávka 5892 frcs 65 ct a 2655 frcs 12 ct, kterou ho dle dopisů ze dne 13. prosince 1920 a ze dne 2. května 1921 zatížila, připsavši mu tyto částky ve svých knihách k tíži. Toto zatížení jest jako zápis, samo o sobě, zajisté skutečností, a proto nebylo by tu podmínek Šu 228 c. ř. s., kdyby se žalobce domáhal pouhého zjištění, že se zatížení stalo či nestalo, poněvadž by tím měla býti zjištěna jen skutečnost, čehož § 228 c. ř. s. nepřipouští. Ale žalobce se toho nedomáhá; žádáť, aby bylo zjištěno, že se zmínčné zatížení s t a l o n e p r á v e m. Nelze rozumně pochybovati o tom, že tvrzení, že se zatížení stalo neprávem, zahrnuje v sobě též tvrzení, že pohledávka, kterou žalobce byl zatížen, není po právu; že tedy žalobce, navrhuje zjištění, že se zatížení stalo neprávem, navrhuje zároveň zjištění, že příslušná pohledávka není po právu, a že kdyby bylo vysloveno, že se zatížení stalo neprávem, bylo by tím spolu vysloveno, že pohledávka po právu není, neboli, že žalované nepřisluší. Otázka, zda někomu přísluší nějaká pohledávka, není však otázkou skutkovou, nýbrž otázkou právní, a, žádáno-li, by bylo zjištěno, že někomu nepřisluší určitá pohledávka, domáháno se zjištění, že právní poměr (právo), jsoucí podkladem pohledávky, neexistuje, nikoli zjištění skutečností. Že žalobce v žalobě uvedl, že má právní zájem na tom, aby byla ihned zjištěna »skutečnost«, zda žalované dluhuje 6096 K 34 h, jež v roce 1914 od ní obdržel, či 8908 frcs 97 ct, které žalovaná nyní požaduje, — nelze proti němu využiti, poněvadž jest zřejmo, že se otázka, zda žalobce něco dluhuje, netýká žádné skutečnosti, nýbrž jest povahy právní. Právní zájem žalobce na bezodkladném zjištění odvolací soud uznal, a žalovaná v dovolací odpovědi ani nepopírá správnost příslušného názoru, pročez lze v tom směru poukázati k důvodům odvolacího rozsudku. Neobstojí tudíž názor nižších soudů, že, pokud jde o první část žalobního žádání, není tu podmínek Šu 228 c. ř. s. Pokud žalobce dále žádá, by bylo uznáno, že jest žalovaná povinna uznati t o, t. j. uznati, že se zatížení stalo neprávem, jde o pouhou bezvýznamnou a zbytečnou frási, nikoliv o zvláštní žádání

o plnění. Návrhem na plnění jest ovšem další návrh, aby bylo uznáno, že jest žalovaná povinna provéstí odtížení. Lze připustiti, že zápisy v obchodních knihách žalované jsou vnitřní její záležitostí, do níž třetím osobám ničeho není; — že zápisy ty samy o sobě ještě nezakládají práv a závazku; — a že nelze žalované předepisovati způsob těchto zápisů. Avšak pokud žalobce žádá, by žalovaná provedla odtížení, žádá více, než pouhý zápis v knihách. Žalovaná odvodila z příslušného zápisu (zatížení žalobce) d u s l e d k y, oznámivši žalobci provedené zatížení s vyzváním, aby v určité lhůtě buďto sám opatřil dlužné franky nebo dal jí k dispozici koruny československé k zakoupení franků, a takto vyrovnal frankové kontu, t. j. zapravil tvrzenou pohledávku. Kdyby však bylo zjištěno, že se zatížení stalo neprávem; — pohledávka žalované tedy není po právu; — a vyzvání, by žalobce zapravil pohledávku, nebylo odůvodněno; — byl by žalobce oprávněn žádati, by žalovaná tímž způsobem, jakým dala na jevo, že činí proti němu z knihovního zápisu (zatížení) nárok na zaplacení, také zase projevila, že nárok není po právu, že se neoprávněný zápis zrušuje, ježto musí žalobci jako obchodníku záležeti na tom, aby měl listinný doklad o tom, že oznámené mu zatížení již netrvá. Druhá část žalobního návrhu jest tudíž pouhým důsledkem první části, — s kterou stojí a padá. O tom, jak provede odtížení, t. j. oznámení o zrušení zatížení, nebude žalovaná zajisté na rozpacích, neboť v bankovním styku jest v tom směru určitá forma obvyklá, a proto nelze druhé části žalobního návrhu vytýkati neurčitost, která by překážela případné exekuci, nehledíc ani k tomu, že nelze předpokládati, že by žalovaná banka, kdyby bylo uznáno dle žaloby, nechala dojíti k exekuci. Neprávem proto potvrdil odvolací soud rozsudek prvního soudu, jímž byla žaloba z f o r m á l n í c h duvodů zamítnuta, a dovolání jest odůvodněno. Ježto však nižší soudy se svého stanoviska nezkoumaly v ě c n o u oprávněnost žalobního návrhu, nezbylo, než zrušiti napadený rozsudek, a, ježto jest patrně třeba jednání v první stolici, by se věc stala zralou k rozhodnutí, též rozsudek prvního soudu a vrátiti tomu věc k projednání a rozsouzení (§§ 510, 503 čís. 2, 496, 513 c. ř. s.).

**Čís. 2720.**

**Podmínky vlastnické žaloby ohledně cenných papírů, majiteli svědčících.**

**Soud provádí důkazy o skutkovém přednesu stran, není však povinen, umožniti dokazováním straně, by, čeho třeba, teprve přednesla.**

(Rozh. ze dne 13. června 1923, Rv I 137 23.)

Žaloba, by z cenných papírů a to 4% dluhopisu moravské hypoteční banky 2 kusy po 10.000 Kč, tedy 20.000 Kč — 4½% moravské zemské půjčky 1 kus po 5.000 Kč — 4½% komunálních dlužních úpisu moravské zemědělské banky 1 kus po 1.000 Kč, 2 kusy po 2.000 Kč, celkem 5.000 Kč — a 4% komunálního dlužního úpisu téže banky 1 kus po 10.000 Kč, byl žalovány uznán povinným vydati žalobkyni část v nominální hodnotě 21.900 Kč, ježto prý k ní přísluší žalobkyni vlastnické